

SCHREEUWEND TEKORT AAN OPENBARE WC'S

Drukte bij de het openbaar toilet in de Halsteeg in Delft. Het centrum van de stad telt slechts twee van dergelijke gelegenheden. Veel te weinig, maar Delft vormt hierin geen uitzondering.

FOTO'S FRANK JANSEN

Loth: „Die factoren zijn voor consumenten bepalend. Maar je kunt dit probleem niet uitsluitend op het bord van de Spoorwegen leggen. De verhuftering slaat juist in besloten, anonieme ruimtes toe. We maken er met z'n allen een rotzooi van. En vies trekt vies aan.”

Bij wc's spelen volgens Molenbroek en Loth ook psychologische factoren een rol. Loth: „In ons land wordt het toilet omgeven met een zweem van verkrampde intimiteit en seksualiteit. De stoelgang is een groter taboe dan seks. Over dat laatste kun je nog opscheppen, maar ik hoor zelden iemand zeggen: 'Wat heb ik weer héérlijk gepoept!'” Molenbroek: „Ongetwijfeld speelt onze calvinistische volksaard mee. Over de wc praat je niet. En omdat niemand dat doet, is het bij de overheid moeilijk bespreekbaar.”

Overheden en openbare toiletten vormen inderdaad een onwennige combinatie. „Niemand voelt zich er verantwoordelijk voor,” zegt Almar Holz, directeur van 2theloo, de 'plaswinkel' met vestigingen in Rotterdam, Utrecht, Amstelveen en Amsterdam. Voor één euro betreedt de klant een smetteloze ruimte van 125 vierkante meter die continu wordt schoongehouden. Bezoekers met een beperking kunnen er makkelijk terecht, ouders met kinderen evenzeer. De entreprijs geeft recht op een korting van 50 cent bij de aankoop van luiers, tampons, wc-papier, die in de winkel verkrijgbaar zijn.

Holz zet de komende tien jaar in op ten minste 52 'toilet-concepten' in ons land. „Maar het blijft moeizaam. Van onze vier dagelijkse behoeften - eten, drinken, slapen en toiletgang - komt de laatste er bekaaid af. Je presenteert voor geïnteresseerde gemeenten je plannen, en daarna wordt het stil. Blijken ze onderop een stapel te zijn beland. In ambtelijke kringen worden openbare toiletten als een hete aardappel doorgeschoven.

„Wat een unit van 2theloo kost? Nog geen 100.000 euro. Minder dan de anderhalve ton die een gemeente kwijt is aan één enkele urilift. Ik heb een commercieel, maar ook een maatschappelijk belang. We werken samen met de Maag Lever Darm Stichting. Bij ons kunnen mensen in alle rust hun stoma vervangen. Doe dat maar eens in gewoon openbaar toilet! Als je er al een vindt.”

BON

Waar de gemeentelijke overheid klaarblijkelijk bespaart op openbare toiletten, daar is het gevolg van het tekort - het wildplassen - een melkkoetje. De Algemene Plaatselijke Verordening stelt 'dat binnen de bebouwde kom op of aan de openbare weg het doen van zijn natuurlijke behoefte buiten de daarvoor bestemde plaatsen verboden is'. Alleen zijn de 'daarvoor bestemde plaatsen' in geen velden of wegen te bekenen. Aldus kregen vorig jaar bijna 28.000 wildplassers in Nederland een bon à 100 euro.

Maar zij vormen slechts het topje van de ijsberg. Zo worden in Delft vaste locaties, waaronder het exterieur van de Nieuwe Kerk, twee keer per week gereinigd. De stoep van het stadhuis, een van Nederlands populairste trouwlocaties, krijgt drie maal per week een grote beurt.

Ouderen, constateert uroloog Kil, zijn geen wildplassers. „We weten dat je het best kunt urineren in een rustige, intieme omgeving. Maar die is nergens te vinden. Deze ouderen nemen, als ze een dagje uit zijn, geen vocht tot zich. Dat is op die leeftijd, waarop je makkelijk uit-

Henk Kooistra

„Ik kijk altijd goed om me heen naar een plek waar ik kan plassen”

droogt, ronduit schadelijk.”

Henk Kooistra (67) uit Den Haag kan zich vinden in de constatering van Kil. Hij heeft - 'noodgedwongen meneer' - een aantal vaste rituelen wanneer hij er een dagje op uittrekt met de klaverjasclub mét aanhang. „Ik kijk altijd goed om me heen naar een plek waar ik kan plassen. Ja, ik heb het aan de prostaat. Niks ernstigs, zegt de dokter. Gewoon de bekende oudemannenkwaal. Ik loop als het moet gewoon een hotel binnen. Als je met een beetje deftig gezicht binnenstapt en de dame achter de receptie groet, is er niks aan de knikker. Dan kun je heerlijk plassen. En nog gratis ook.

„O ja, ik heb wel een paar keer buiten m'n behoefte gedaan. Ben ik dan een wildplasser? Het zal wel, maar waar moet je naar toe? Ik laat het echt niet lopen. Van sommige kennissen van de club weet ik dat ze een luier aanhebben. Niet dat ze incontinent zijn hoor, maar gewoon voor het geval dat. En geloof me - zo'n ding komt goed van pas als je ergens rondsjoekt. Er is meestal geen toilet te bekennen.”

De Algemene Nederlandse Ouderenbond (ANBO), vertegenwoordiger van ruim 400.000 senioren, weet dat zijn leden openbare toiletten node missen, vooral in de trein. Juanita Bouman: „Ouderen worden actiever, gaan er vaker dagjes op uit met de trein. Het is een groep die, door de ouderdom, de wc vaker benut. We weten dat in 2025 alle treinen een toilet moeten hebben, maar daar kopen we nu weinig voor.”

CONSUMPTIE

Bouman: „Natuurlijk, als je een dagje winkelt, kun je terecht bij de Hema of V&D, maar daar houdt het mee op. In vergelijking met andere landen zijn de faciliteiten hier beneden peil. Ouderen gaan niet zomaar een kroeg in. Ook al niet omdat daar een bordje 'Bij toiletgebruik consumptie verplicht' hangt.”

Volgens industrieel ontwerper Laurens van Oord, die afstudeerde op de toegankelijkheid van openbare toiletten, zou veel gewonnen zijn als gemeenten duidelijk kenbaar zouden maken op welke plaatsen in de stad openbare toiletten aanwezig zijn. „De openbare bibliotheek bijvoorbeeld, daar mag iedereen in. En het gemeentehuis. En inderdaad, ook de Hema. McDonalds is voor velen een plek waar je zonder een hamburger te bestellen naar de wc kunt. Maar die bedrijven en de gemeenten zelf geven er liever geen ruchtbaarheid aan. Bang dat het storm loopt.”

emirates.nl

beginnt bij uw voorkeur.

De privéchauffeur bij First Class en Business Class.

Uw Emirates privéchauffeur brengt u in stijl naar het vliegveld. Aan boord gaat de ongeëvenaarde luxe door met ons prijswinnend inflight-entertainment systeem en bekroonde menu's. Bekijk de voorwaarden en aantrekkelijke tarieven naar één van onze ruim honderd bestemmingen zoals Dubai, Singapore of Sydney op emirates.nl

Fly Emirates. Keep discovering.